

SPREJEMANJE ODLOČITEV

Nenehno smo postavljeni pred takšne in drugačne odločitve. Nekatere so pomembnejše od drugih. Nekatere so tako pomembne, da zahtevajo temeljit premislek in razglabljanje o posameznih možnostih, preden odločitev sprejmemo. Včasih se odločimo samodejno, ne da bi razmišljali, kaj naj storimo.

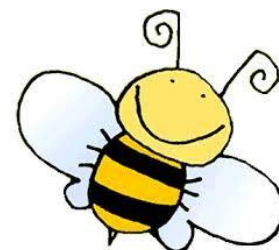
Preberite zgodbo:

V možganih vsake čebele je »načrt« idealnega panja. Nekaj sto čebel delavk pregleduje pokrajino in išče primeren kraj, pri čemer vsaka od njih deluje samostojno. Stika po luknjah v lesu in med drevesnimi koreninami. Ko čebela odkrije votlino, ki bi lahko ustrezala, preveri njeno velikost tako, da jo premeri od enega konca do drugega in po obodu, nato pa izmeri, koliko so različne točke oddaljene od vhoda. Da preveri ali je mesto resnično primerno, se večkrat vrne v različnih vremenskih pogojih in ob različnih urah dneva.

Oglednice se nato zberejo in s plesom poročajo o svojih odkritjih. Bolj ko je najdeni prostor podoben »idealnemu panju«, z večjim navdušenjem pleše čebela, ki želi prepričati druge čebele, da je našla pravo mesto. Oglednice, ki nimajo tako dobrih novic, plešejo manj zavzeto. Najbrž se bodo kmalu pridružile plesu ene bolj navdušenih čebel. Ob tem izvedo za lokacijo njenega mesta in potem odletijo, da bi ga še same preiskale. Če jim je všeč, se vrnejo in skušajo prepričati še več oglednic. Po nekaj dneh sprejmejo odločitev.

Razmislite:

- Kako čebele izberejo najboljše mesto za novi dom?
- Ali mislite, da na tak način sprejemajo dobre odločitve?
- Zakaj si je pomembno ogledati razne možnosti, preden se za eno odločimo?
- Kako »čustva« čebel vplivajo na proces odločanja?
- Kako čustva vplivajo na vaše odločitve?

Čebele so sprejele odločitev po naslednji poti:

- poiščejo številna možna mesta (prepoznavanje alternativ)
- primerjajo najdena mesta z »idealnim« panjem (vrednotenje alternativ)
- izberejo najboljše mesto (izbor alternativ)

Odločitve sprejemamo na naslednjih pet načinov:

0 = zunaj mojega nadzora

3 = razmišljam, vendar ne razglabljam

1 = samodejno brez razmišljanja

4 = malce razglabljam

2 = včasih razmišljam o tem

5 = močno razglabljam

Pred vsako odločitev napišite številko, ki označuje, na kakšen način bi se odločali.

<input type="text"/>	zjutraj vstati	<input type="text"/>	grajati prijatelja za njegovim hrbtom
<input type="text"/>	povedati resnico	<input type="text"/>	kaj jesti in kdaj
<input type="text"/>	katere knjige brati	<input type="text"/>	učiti se za preizkus znanja
<input type="text"/>	reči prosim in hvala	<input type="text"/>	kaj početi, ko odrastem
<input type="text"/>	ustaviti se pri prometnem znaku STOP	<input type="text"/>	kateri film si ogledati
<input type="text"/>	odpraviti se na vožnjo s kolesom	<input type="text"/>	kam odvreči smeti

Pomislite na teden, ki ste ga pravkar preživeli. V prazen prostor zapišite nekaj odločitev, ki ste jih sprejeli. Poskusite se spomniti vsaj ene odločitve na vsakem od naslednjih področjih:

- odločitve o tem, kaj početi _____

- odločitve povezane s šolo _____

- običajne, vsakdanje odločitve _____

- odločitve v zvezi z zdravjem in varnostjo _____

- odločitve o tem kaj je prav in kaj ne _____

Včasih se zlahka odločimo, včasih pa ne vemo kaj storiti. Če gre za težko odločitev, nam pomaga, če vemo, kako lahko v nekaj korakih pridemo do prave rešitve.

Preberite zgodbo:

Karin in Suzana sta prijateljici. V šoli sedita v isti klopi. Karin je dobra v matematiki, Suzana pa matematike ne mara in ima z njo težave. Jutri bodo pri matematiki pisali pomemben test. Po pouku stopi Suzana h Karin. Videti je zaskrbljena. Vpraša jo, če lahko jutri pri testu prepisuje od nje. Karin ne reče ničesar, toda, ko pride domov jo začne skrbeti. Odločiti se mora kaj bo storila.

Razmislite:

- Zakaj je Karin zaskrbljena?
- Kakšno odločitev mora Karin sprejeti?
- Kaj bi se lahko zgodilo, če bi Karin dovolila Suzani prepisovati?
- Kaj bi se lahko zgodilo, če bi Karin rekla ne?
- Kaj bi se lahko zgodilo, če bi Karin ne storila ničesar?
- Če bi bili vi Karin ali bi se s kom pogovorili, preden bi sprejeli odločitev? Kdo bi to lahko bil?
- Kako bi se morala Karin po vašem mnenju odločiti?

Vsi radi sodelujemo v procesu odločanja. V družini hočemo pomagati pri načrtovanju počitnic, pri izbiri filmov, ki jih bomo gledali,... Želimo sodelovati, ko se prijatelji odločajo kako preživeti sobotno popoldne. Kadar odločitev zadeva nas, hočemo izraziti svoje ideje in prispevati svoj delež pri iskanju prave rešitve.

Sporočite mi, kako je bilo, ko ste pomagali pri skupinskem odločanju (kateri šport je primernejši za vas, kako bi prepleskali hišo, kaj bi se igrali...) na moj elektronski naslov: potocnik.lucija@os-mezica.si. Sprejmite odločitev in mi pišite 😊.

Lucija Potočnik, pedagoginja